

RAUTAVAARAN KUNTA

OMAISHOIDON TUEN SISÄLTÖ JA MYÖNTÄMISPERUSTEET

Perusturvalautakunta 30.10.2018 § 118

Perusturvalautakunta 22.1.2019 § 9

Sisällysluettelo

1.	OMAISHOIDON TUEN TARKOITUS JA SISÄLTÖ	3
2.	OMAISHOIDON TUEN HAKUMENETTELY JA HAKEMUKSEN KÄSITTELY	4
3.	PÄÄTÖSTÄ EDELTÄVÄ PALVELUTARPEEN ARVIOINTI	4
4.	OMAISHOIDON ASETTAMAT VAATIMUKSET HOITAJALLE.....	5
5.	HOITOPALKKION MAKSULUOKAT JA KRITEERIT	5
6.	OMAISHOIDON TUEN PÄÄTÖSMENETTELY JA MUUTOKSENHAKU	7
	6.1 Omaishoitosopimus.....	8
	6.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma	8
	6.3 Hoitopalkkion maksaminen	8
	6.4 Keskeytykset ja omaishoidon päättyminen.....	9
7.	HOITAJALLE JÄRJESTETTÄVÄ VAPAA	9
	7.1 Vapaapäivien järjestämisen muodot.....	10
	7.2 Omaishoitajuuden tukeminen.....	10
8.	PÄÄTÖSTEN TARKISTAMINEN JA VOIMAANTULO	11
9.	YHTEYSTIEDOT	12

1. OMAISHOIDON TUEN TARKOITUS JA SISÄLTÖ

Laki omaishoidon tuesta (937/2005) tuli voimaan 1.1.2006. Omaishoidon tuki on sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan on huolehdittava. Omaishoitopalkkio ei ole lakiin perustuva subjektiivinen oikeus, vaan sen maksaminen on kuntakohtainen päätös, joka on sidottu talousarvioon varattuihin määrärahoihin. Kunta määrittelee omaishoitopalkkion myöntämisperusteet sekä päättää muun muassa hoitopalkkioiden määrän ja kriteerit. Hoitoa tarvitsevan henkilön kotikuntalaisia tarkoitettu kotikunta tulee olla Rautavaara.

Omaishoidon tuen tarkoituksena on mahdollistaa hoidettavan kotona asuminen sitä tukevine perus- ja erityispalveluineen. Omaishoidon tuen tavoitteena on edistää vanhuksen, vammaisen tai sairaan kotona asumista ja välttää joutuminen laitoshoitoon tai tehostettuun palveluasumiseen. Tukea ei myönnetä, jos hoidettava asuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä tai palveluasumisyksikössä. Omaishoidon tuki suunnataan ensisijaisesti niille henkilöille, joiden avuntarve on runsain.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, johon kuuluvat hoidettavalle annettavat tarvittavat palvelut sekä omaishoitajalle annettava hoitopalkkio, vapaa ja omaishoitoa tukevat palvelut. Omaishoidon tuen myöntämisen lähtökohtana on, että henkilö tarvitsee hoitoa tai muuta huolenpitoa, jotta hän voi selviytyä omassa kodissaan. Omaishoidon tuesta annetun lain 3 §:n mukaan kunta voi myöntää omaishoidon tukea mikäli kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

1. henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotioloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa
2. hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla
3. hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
4. omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää
5. hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
6. tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista

Omaishoitosopimus on hoitajan ja kunnan välinen toimeksiantosopimus omaishoidon järjestämisestä ja maksettavasta rahallisesta hoitopalkkiosta. Hoitajalla ei ole työehtosopimuksen mukaisia loma-, päiväraha-, työaika- ja muita sellaisia oikeuksia tai etuuksia. Hoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Kunnan kanssa sopimuksen tehneelle hoitajalle kertyy työstään eläketurvaa, ellei hän ole jo eläkkeellä. Kunta ottaa omaishoitajalle tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 §:n 1 momentin mukaisen tapaturmavakuutuksen. Tapaturman sattuessa on mentävä lääkäriin ja otettava yhteyttä omaishoidosta vastaavaan viranhaltijaan. Omaishoitosopimus on pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa oleva. Erityisistä syistä sopimus voidaan tehdä määräaikaisena. Sopimuksen liitteenä tulee olla hoito- ja palvelusuunnitelma, joka tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

2. OMAISHOIDON TUEN HAKUMENETTELY JA HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Omaishoidon tuessa on jatkuva hakumenettely. Omaishoidon tukea hakee hoidettava. Hakemuksia saa kunnantalon infosta tai yhteystiedoissa olevilta henkilöiltä. Hakemus osoitetaan osoitteeseen Rautavaaran kunta, palveluohjaaja, Koulutie 1, 73900 Rautavaara.

Omaishoidon tukihakemukset käsittelee saapumisjärjestyksessä ensisijaisesti kotihoidon esimies yhdessä palveluohjaajan kanssa. Enemmän harkintaa vaativat hakemukset käsitellään SAS-ryhmässä. SAS-ryhmän nimitys tulee sanoista Sijoita, Arvioi ja Seuraa. Ryhmään kuuluvat kotihoidon esimies, asumispalveluiden esimies, palveluohjaaja ja sosiaalitoimen fysioterapeutti ja täydennetään tarvittaessa muilla asiantuntijoilla. Omaishoidon tuen myöntämisestä tai myöntämättä jättämisestä tehdään aina kirjallinen päätös, joka annetaan tiedoksi hakijalle. Päätökset tekee kotihoidon esimies.

3. PÄÄTÖSTÄ EDELTÄVÄ PALVELUTARPEEN ARVIOINTI

Päätös omaishoidon tuen myöntämisestä perustuu aina hoidettavan ja hoitajan monipuoliseen toimintakyvyn ja voimavarojen arviointiin. Omaishoidon tuen päätöksentekoa edeltää kotikäynti asiakkaan kotiin pääsääntöisesti kuukauden sisällä hakemuksen saapumisesta. Tällöin arvioidaan hoidettavan hoidon tarve sekä muiden välttämättömien palvelujen tarve ja määrä. Kotikäynnin yhteydessä arvioidaan myös onko koti olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva.

Toimintakyvyn arvioinnissa käytetään useampaa toimintakykymittaria, koska vanhusten ja aikuisikäisten sairaiden, kehitysvammaisten mielenterveyskuntoutujien ja sairaiden lasten hoidon ja huolenpidon tarve suuntautuu eri tavoin. Tarvittaessa päätöksenteon tukena käytetään hoidettavan hoitoon osallistuvan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja muiden tahojen asiantuntemusta. Hoidettavan diagnoosi ei ratkaise oikeutta omaishoidon tukeen. Hoidon ja huolenpidon tarve selvitetään kaikissa tapauksissa yksilöllisesti.

Kotikäynnin tekee palveluohjaaja ja/tai kotihoidon esimies. Lisäksi perusturvan fysioterapeutti tekee tarvittaessa kotikäynnin jolloin hän kartoittaa sekä hoidettavan että hoitajan toimintakykyä ja apuvälinetarpeita.

Hoitoisuusluokkaa ja toimintakykyä arvioitaessa otetaan huomioon hoidettavan ja hoitajan kokonaistilanne: fyysinen ja psyykinen tila, ikä, sosiaaliset suhteet, muut sosiaali- ja terveyspalvelut sekä yhteiskunnan tukimuodot. Perheen normaalit sisäiset vastuut, kuten puolisoitten välinen tavanomainen auttaminen ja vanhempien tavanomainen vastuu lapsesta, huomioidaan arvioinnissa. Omaishoidon tuen määrää arvioitaessa huomioidaan aina hoitajan osuus hoitotyöstä sekä muiden tahojen antama hoito ja palvelu.

Lasten ja nuorten tuen tarpeen arvioinnissa huomioidaan lapsen / nuoren ikätasoa vastaava päivittäisen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarve. Lisäksi arvioidaan liikuntakykyä, kommunikaatiotaitoja sekä hoitotoimenpiteiden tarvetta. Lapsen hoitotyön sitovuutta arvioitaessa verrataan tilannetta saman ikäisten terveiden lasten tarvitsemaan hoitoon ja huolenpitoon. Päätöksen teon tukena käytetään tarvittaessa lääkärinlausuntoja ja muita hoitoisuuteen liittyviä lausuntoja.

Omaishoidon tuki myönnetään lasten kohdalla pääsääntöisesti alimman maksuluokan mukaan, koska lapsi on yleensä suurimman osan vuodesta kodin ulkopuolisen palvelun piirissä (esimerkiksi päiväkodissa tai koulussa). Päätökset tehdään 16 ikävuoteen saakka, jolloin tilanne arvioidaan uudelleen. Pienten lasten

kohdalla omaishoidon myöntämisperusteet arvioidaan yksilökohtaisesti, koska pieni lapsi tarvitsee muutenkin ympärivuorokautisesti vanhempien hoitoa ja hoivaa.

Kehitysvammaisten aikuisen ja mielenterveyskuntoutujien kohdalla sovelletaan kokonaisarviota heidän päivittäisen hoivan ja huolenpidon, sekä ohjauksen ja valvonnan tarpeesta ja sitovuudesta. Kehitysvammaisten ja mielenterveyskuntoutujien kohdalla käytetään omia mittareita.

Toimintakykyä mittaava RaVa, muistia mittaava MMSE ja muista käytetyistä mittareista saadut arvot ovat vain suuntaa antavia, sillä päätös tehdään aina asiakkaan kokonaistilanne huomioiden. Omaishoidontukea ei ole mahdollista saada, jos hakijan katsottaisiin yksin asuvana tulevan toimeen kotihoidon palveluiden turvin.

4. OMAISHOIDON ASETTAMAT VAATIMUKSET HOITAJALLE

Omaishoidon tuen myöntämisen lähtökohtana on, että hoidettavan omainen tai läheinen haluaa ryhtyä omaishoitajaksi ja että hoidettava hyväksyy hänet hoitajakseen. Hoitajan tulee olla täysi-ikäinen sekä terveydentilansa, toimintakykynsä ja elämäntilanteensa puolesta soveltuva tehtävään.

Omaishoidon tuen päätöstä tehtäessä arvioidaan, selviytyykö hoitajaksi esitetty henkilö omaishoittoon sisältyvistä tehtävistä. Hoitajan tulee kyetä suoriutumaan päivittäisistä toiminnoista sekä ottamaan kokonaisvastuu hoidettavan hoidosta. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota muun muassa hoitajan mahdollisiin sairauksiin, muistiin, liikuntakykyyn, elämäntapoihin ja kykyyn selviytyä päivittäisistä toiminnoista sekä hoitajan liialliseen päihteiden käyttöön. Hoitajan soveltuvuudesta hoitotyöhön voidaan edellyttää lääkärin ja/tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijan lausunto.

On mahdollista, että hoitajan oma toimintakyky on jo niin alentunut, että hoitajan rooli on hänelle kohtuuton. Tällöin riski omaishoitajan uupumiseen ja kykenemättömyyteen vastata hoidettavan hoidosta ja hoivasta on suuri. Tällaisissa tilanteissa omaishoitajan ja hoidettavan hyvinvointi voidaan turvata järjestämällä heille omaishoidon tuen sijasta muulla tavoin tarpeenmukaiset ja riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut.

5. HOITOPALKKION MAKSULUOKAT JA KRITERIT VUODELLE 2019

Rautavaaran kunta porrastaa omaishoidon tuesta maksettavat hoitopalkkiot hoidettavan hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella neljään (4) maksuluokkaan. Omaishoitajille maksettavien hoitopalkkioiden suuruudesta alimmista hoitopalkkiosta säädetään omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 5 §:ssä. Lain 6 §:n mukaan hoitopalkkioiden määriä tarkistetaan kalenterivuosittain kertoimella, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/1961) 7 b §:n soveltamista varten. Hoitopalkkiota ei makseta takautuvasti eikä sitä myönnetä kuukautta lyhyemmäksi ajaksi.

Maksuluokka 1: 399,91 € / kk

Hoidettava henkilö tarvitsee paljon hoivaa ja huolenpitoa ja häntä on autettava suurimmassa osassa päivittäisiä toimintoja kuten syömisessä, pukeutumisessa, peseytymisessä ja liikkumisessa. Hoidettava tarvitsee hoitajan jatkuvaa apua ja valvontaa eikä voi jäädä esimerkiksi yksin yöksi. Hoitaja on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti. Vaihtoehtoisena hoitomuotona olisi ympärivuorokautinen hoiva. Hoitaja asuu samassa taloudessa.

Rava-indeksi 2,00-2,99

MMSE 12-17

ACDS-ADL

TOIMI

Maksuluokka 2: 506,87 € / kk

Hoidettava henkilö tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoivaa, huolenpitoa ja valvontaa sekä on lähes täysin autettava kaikissa päivittäisissä toiminnoissa kuten ruokailussa, hygieniasta huolehtimisessa, pukeutumisessa, lääkehuollon toteutumisessa, liikkumisessa tai on muistamaton, levoton tms. Hoitotyö edellyttää hoitajan kokopäivätoimista työpanosta. Jos henkilöllä ei olisi omaishoitajaa, hän olisi jatkuvassa ympärivuorokautisessa hoidossa. Hoidettava saa yleensä Kelan korotettua hoitotukea. Hoitaja asuu samassa taloudessa.

Rava-indeksi 3,00-3,49

MMSE 0-11

ACDS-ADL

TOIMI

Maksuluokka 3: 799,81 € / kk

Hoidettava henkilö on ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa tarvitseva, usein vuode- tai pyörätuoliasiakas, vaikeasti kehitysvammainen tai muistamaton. Hän tarvitsee jatkuvasti apua, tukea ja ohjausta kaikissa seuraavista alueista: peseytymisessä, pukeutumisessa, syömisessä, lääkkeiden otossa, wc-asioissa, liikkumisessa (ei liiku omatoimisesti), elämänhallinnassa ja vuorovaikutuksessa. Hänen hoitamaisensa on sitovaa sekä fyysisesti ja psyykkisesti raskasta. Hoidettavaa ei voi jättää yksin ja hoitaja asuu samassa taloudessa. Ilman omaishoitajaa hoidettava tarvitsisi pysyvän hoitopaikan kodin ulkopuolella.

Tähän luokkaan voi kuulua myös hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana tarvittava hoito edellyttäen että hoitava henkilö jää työstään palkattomalle lomalle omaishoitajaksi. Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi saattohoitotilanne tai siirtyminen hoitomuodosta toiseen jona aikana hoidettava tarvitsee lyhytaikaisesti normaalia enemmän hoitoa ja huolenpitoa. Myös hoidettavan siirtyminen pitkäaikaisesta laitoshoidosta kotihoitoon voi olla tällainen tilanne. Hoitoajan voidaan arvioida oleva noin puoli vuotta. Jos omaishoitaja on eläkeläinen, käytetään tätä maksuluokkaa

Rava-indeksi 3,50-4,00

MMSE 0-11

ACDS-ADL

TOIMI

Maksuluokka 4: 1599,64 € / kk

Eryitysmaksuluokkaa käytetään tapauksissa, jossa hoitaja jää hoitamaan laitoshoidon tai tehostetun palveluasumisen tarpeessa olevaa omaistaan tai läheistään (vapauttaa laitos- tai tehostetun palveluasumisen paikan). Edellytyksenä on, että hoitaja joutuu hoidon takia jäämään pois ansiotyöstä, eikä hän saa muuta korvausta ansiotulon menetyksestä. Hoitaja on alle 65-vuotias. Hoidettavan avuntarve kuuluu luokkaan 3. Kyseessä voi edellä mainitun lisäksi olla saattohoito tai muu hoidollisesti raskas siirtymävaihe.

Naapuriapukorvaus (puolet lakisääteisestä omaishoidon tuen alarajasta 199,96 € / kk, ei oikeutta vapaaseen)

Naapuriapukorvausta voidaan arvion mukaan maksaa sellaisissa tilanteissa, joissa varsinaisen omaishoidon tuen kriteerit ei täyty, mutta henkilö tarvitsee säännöllisesti ja päivittäin apua kotona selviämässä. Hoidettavan tulee täyttää kotihoidon myöntämisen kriteerit ja tukihenkilökäynti korvaa kotihoidon käyntejä. Korvaus voidaan maksaa myös muulle läheiselle henkilölle. Korvausta ei makseta samassa taloudessa asuville henkilöille. Korvausta maksetaan esimerkiksi sivukylien vanhusta hoitavalle naapurille puunkannosta, asioinnista yms. avusta.

6. OMAISHOIDON TUEN PÄÄTÖSMENETTELY JA MUUTOKSENHAKU

Omaishoidon tuesta tehdään hoidettavalle kirjallinen päätös. Tuki myönnetään hakukuukautta seuraavan kuukauden alusta edellyttäen että hoito on jo tällöin alkanut. Päätös tehdään toistaiseksi, erityisestä syystä päätös voi olla määräaikainen. Mikäli hoitopalkkioon varattu määräraha on jo sidottu voimassaoleviin omaishoitosopimuksiin, jää myöntämisperusteet täyttävä hakemus jonoon odottamaan määrärahan vapautumista. Määrärahan vapautumista odottavat hakemukset asetetaan jonoon hoitoisuuden ja hakemispäivän perusteella.

Omaishoidon tuen päätökseen tyytymättömällä on oikeus esittää kirjallinen oikaisuvaatimus perusturvalautakunnan käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Viranhaltijan päätöksestä ilmenee ohjeet muutoksenhaun tekemiseksi.

Viranhaltijan tekemä päätös voidaan toimittaa asianomaiselle suoraan tai kirjeellä postitse. Tiedoksisaannin postitse katsotaan tapahtuneen, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös asianomaisen ilmoittamalla osoitteella varustettuna on annettu postin kuljetettavaksi.

Muutosta perusturvalautakunnan päätökseen haetaan valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta (Sosiaalihuoltolaki 710/1982, 7. luku).

6.1 Omaishoitosopimus

Omaishoitajan ja kunnan välillä laaditaan sopimus, joka sisältää tiedot hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta, hoitajan oikeudesta lakisääteiseen vapaaseen, vapaapäivien järjestämisestä, määräaikaisen sopimuksen kestosta sekä hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta, muusta kuin terveydellisestä syystä. Sopimuksen liitteeksi liitetään hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoitosopimus on voimassa pääsääntöisesti toistaiseksi. Vain erityisestä syystä omaishoitosopimus voidaan tehdä määräaikaisena: kun hoidon jatkaminen ei hoitajasta tai hoidettavasta johtuvasta syystä ole tietyn määräajan jälkeen mahdollista tai hoidon tarpeen kesto on etukäteen tarkasti määriteltävissä tai omaishoito korvataan tietyn määräajan jälkeen toisella palvelulla.

Sopimusta tarkastetaan kulloinkin voimassa olevia omaishoidon tuen myöntämisperusteita noudattaen. Määräajaksi tehty sopimus lakkaa ilman irtisanomista määräajan päätyttyä. Omaishoitosopimus on luonteeltaan toimeksiantosopimus. Sen mukaan maksettavassa tuessa ei ole kysymys palkasta vaan palkkiosta. Hoitajalla ei siten ole työsopimussuhteeseen kuuluvia loma-, päiväraha-, työaika- eikä muita vastaavia etuuksia.

Jos hoidettava on sairaala-, laitos- tai muussa hoidossa yhtäjaksoisesti kolme kuukautta tarkistetaan sopimuksen jatkumisen edellytykset.

6.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoitosopimuksen liitteeksi laaditaan yhteistyössä hoitajan ja hoidettavan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan omaishoitajan antama hoidon määrä ja sisältö, muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveyspalvelujen määrä ja sisältö ja miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhuoltoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana.

6.3 Hoitopalkkion maksaminen

Omaishoidon tukeen kuuluva hoitopalkkio maksetaan omaishoitajalle kuukausittain taannehtivasti seuraavan kuun 15. päivä. Hoitopalkkio suoritetaan hoitopäiviltä. Tuki on veronalaista tuloa ja se saattaa myös vaikuttaa muihin etuuksiin. Hoitajan tulee itse tarkistaa omaishoidon tuen vaikutukset saamiinsa etuuksiin.

Hoitopalkkion ohella kunnan tulee järjestää hoitotyön vaatimat välttämättömät muu palvelut. Palveluista peritään maksu normaalien asiakasmaksujen mukaisesti.

Säännöllinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saaminen vaikuttaa omaishoidontuen tukiluokkaan. Tukiluokkaa alennetaan, jos hoitajan antaman hoidon sitovuus ja jatkuvuus vuorokaudessa on vähäisempää kuin kriteereissä on edellytetty. Tällöin tukiluokkaa alennetaan vähintään yhdellä tukiluokalla. Tällaisia tilanteita ovat muun muassa:

- Hoidettavalla on kotona henkilökohtainen avustaja keskimäärin yli 7 tuntia viikossa
- Hoidettava saa säännöllisen kotihoidon palveluja enemmän kuin 30 tuntia kuukaudessa (poikkeuksena saattohoito tai muut erityiset syyt).
- Hoidettava on kuukausittain säännöllisesti lyhytaikaishoidossa 2 viikkoa, mikä sisältää omaishoidon tuen kolme lakisääteistä vapaapäivää.

6.4 Keskeytykset ja omaishoidon päättyminen

Omaishoidon keskeytyessä äkillisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, keskeytyy hoitopalkkion maksaminen kuukauden kuluttua esimerkiksi sairaalaan tai asumisyksikköön joutumisen jälkeen. Keskeytyksen alkamis- ja päättymispäivä luetaan keskeytyspäiväksi.

Hoidettavan ollessa lyhytaikaishoidossa muun kuin äkillisen sairauden vuoksi hoitopalkkiota pienennetään kun hoidettava on hoidossa vapaapäivien jälkeen yli 5 vuorokautta joko yhdessä tai useammassa jaksossa.

Mikäli omaishoito keskeytyy tilapäisesti omaishoitajan terveyteen liittyvistä syistä, omaishoitopalkkion maksaminen keskeytyy välittömästi, ellei ole jäljellä kerrytettyjä omaishoidon vapaapäiviä. Omaishoitajan lakisääteinen vapaa 3 vrk/kk ei keskeytä hoitopalkkion maksamista.

Hoitaja on velvollinen ilmoittamaan hoidettavan toimintakyvyssä ja hoidossa tapahtuvista muutoksista omaishoidon tuesta vastaavalle henkilölle. Tällaisia muutoksia ovat mm. hoidettavan poissaolot omaishoitajan hoidosta, hoidon tarpeen muuttuminen, hoitotyötä tukevien palvelujen alkaminen tai lisääntyminen jne. Mikäli omaishoitopalkkiota myönnettäessä tai maksettaessa on annettu virheellisiä tietoja, voidaan myönnetty palkkio lakkauttaa ja suoritettut erät periä takaisin.

Kunta voi irtisanoa sopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja hoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Omaishoitosopimus päättyy ilman irtisanomista sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito käy hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen tarpeettomaksi. Mikäli hoito vaarantaa hoitajan tai hoidettavan terveyden ja turvallisuuden voi joko hoitaja tai kunta purkaa sopimuksen ilman erillistä irtisanomisaikaa. Hoitajan huonokuntoisuus voi olla myös peruste sopimuksen välittömälle purkamiselle. Irtisanomisesta tehdään päätös.

7. HOITAJALLE JÄRJESTETTÄVÄ VAPAA

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hoitaja on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti. Hoitajan on hoidettava omaishoidettavaa vähintään 16 päivää kuukaudessa jotta hän on oikeutettu lakisääteisiin vapaapäiviin.

Oikeus vapaapäiviin kirjataan omaishoitosopimukseen. Omaishoitaja voi pitää vapaansa kuukausittain tai hän voi säästää niitä korkeintaan viimeisten kuuden kuukauden ajalta. Vapaiden pitämisestä sovitaan aina etukäteen omaishoidon tuen vastuuhenkilön kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaan kunta saa periä lakisääteisen vapaan ajalta asiakasmaksua enintään 11,40 € / vrk (L sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 6b §). Lain

mukaan omaishoitajan lakisääteisen vapaan hoitovuorokausi on tuloajasta seuraavat 24h, muutoin hoitolaskutus on kalenterivuorokausiperusteinen.

7.1 Vapaapäivien järjestämisen muodot

Vapaapäivien hoitoa järjestetään kunnan asumisyksikössä, sijaishoitona toimeksiantosopimuksella, perhehoitona ja palvelusetelillä yksityiseltä palveluntuottajalta.

Lakisääteisten vapaapäivien hoito järjestetään Rautavaaralla pääsääntöisesti kunnan asumisyksiköissä.

Vaihtoehtoisesti vapaapäiviä järjestetään sijaishoitona toimeksiantosopimuksella. Sijaishoito edellyttää hoitajan suostumusta ja hoidettavan mielipiteen huomioimista ja sen tulee olla hoidettavan edun mukaista. Toimeksiantosopimus tehdään jokaista hoidettavaa kohti siltä hoitoajalta, jolloin sijaishoitaja toimii omaishoitajan sijaisena. Sijaisena toimiva voi olla omainen tai muu läheinen omaishoitoperheen hyväksymä yli 18-vuotias henkilö. Toimeksiantosopimus tehdään siltä hoitoajalta, jolloin sijaishoitaja toimii omaishoitajan sijaisena. Sijaishoitajan hoitopalkkion päättää vuosittain perusturvalautakunta. Hoitopalkkiot tulee ilmoittaa maksuun kuukausittain.

Perhehoitoa järjestetään lyhytaikaisena toimeksiantosuhteisena perhehoitona perhekodissa tai hoidettavan kotona.

Vapaapäiviä voidaan järjestää myös omaishoidon tuen palvelusetelillä, jolla voi ostaa vuoro hoitoa yksityiseltä palveluntuottajalta, jolloin hoitomaksu lakisääteisiltä vapaapäiviltä on korkeintaan 11,40 € vuorokaudelta (L sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 6b §). Palveluntuottajan on täytettävä sekä lakisääteiset että kunnan asettamat hyväksymisehdot.

Omaishoitaja voi pitää vapaapäivänsä useampana alle vuorokauden pituisena jaksena siten, että jaksojen pituus on yhteensä enintään vuorokausi. Tällöin vapaa järjestetään päivähoitona asumisyksikössä, päivätoiminnassa tai hoitajan ollessa kotona. Jaksottamisesta voidaan sopia tapauskohtaisesti tai siitä voidaan sopia toistaiseksi voimassaolevasti omaishoitosopimuksessa. Jaksotetuista vapaista voidaan periä enintään yksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 6 b §:n tarkoittama maksu vapaata vuorokautta kohti.

7.2 Omaishoitajuuden tukeminen

Kunta järjestää asumisyksiköissä omaishoidettaville päivähoitoa, jos hoitaja tarvitsee tilapäisesti hoidettavalle hoitopaikkaa. Kokopäivähoito tarkoittaa vähintään 6 tuntia kestävästä hoitoa ja sisältää aamupalan tai iltapäiväkahvin, lounaan, ohjatun toiminnan sekä mahdollisuuksien mukaan saunapalvelun. Osapäivähoito tarkoittaa korkeintaan 4 tuntia kestävästä hoitoa ja sisältää lounaan tai päivällisen. Nämä palvelut eivät kuluta lakisääteisiä vapaapäiviä. Maksut menevät perusturvalautakunnan päätösten mukaisesti.

Tiistaisin järjestetään päivätoimintaa, johon kuuluu ohjelman lisäksi aamiainen, lounas ja päiväkahvi sekä tarvittaessa kuljetus ja saunominen. Vuonna 2018 päivätoiminnan hinta on 17,50 € ja vuonna 2019 asetuksen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 13 §:n mukaisesti 22,50 €.

Tarvittaessa myös palveluohjaaja voi käydä kotona sijaistamassa hoitajaa korkeintaan 3 tunnin ajan. Tämä palvelu on maksutonta eikä kuluta lakisääteisiä vapaapäiviä.

SPR järjestää noin kerran kuukaudessa omaishoitajien vertaisryhmätoimintaa. Kokoontumisten teemat vaihtelevat.

Pohjois-Savon Muistiluotsi järjestää muistisairaille ja heidän läheisilleen vertaistukitoimintaa.

8. PÄÄTÖSTEN TARKISTAMINEN JA VOIMAANTULO

Tämän omaishoidon tuen soveltamisohje astuu voimaan 1.12.2018. Ennen edellä mainittua päivämäärää laaditut omaishoitosopimukset pysyvät voimassa, kunnes ne on tarkistettu perusturvalautakunnan 30.10.2018 § 118 hyväksymän omaishoidon tuen ohjeen mukaisiksi. Omaishoitosopimusten tarkistamisessa sovelletaan tätä omaishoidontuen ohjetta.

Marraskuun 2018 aikana tulevat uudet omaishoidontukihakemukset käsitellään perusturvalautakunnan 30.10.2018 § 118 hyväksymän tuen myöntämisperusteiden mukaisesti ja niistä tehtävät päätökset tulevat voimaan 1.12.2018 alkaen. Myöhemmin tulevien hakemusten päätökset astuvat voimaan hakemiskuukautta seuraavan kuun alusta lukien koskien myös ns. jonopäätöksiä eli että talousarvioon varattu määräraha on jo sidottu ja varattu ko. kalenterivuodelta.

9. YHTEYSTIEDOT

Omaishoidon kartoitukset ja palvelutarpeenarviointi:

Palveluohjaaja

Kotitie 4,

73900 Rautavaara

puh. 040-8608 192

Omaishoidon päätökset:

Kotihoidon esimies

Kotitie 4,

73900 Rautavaara

puh. 040-8608 261

Lisätietoja:

Perusturvajohtaja

Koulutie 1,

73900 Rautavaara

puh. 040 8608 206